

Pályi József¹

KATONAI MŰVELETEK TERVEZÉSE LOGISZTIKAI SZEMPONTBÓL

Az Amerikai Egyesült Államok művelettervezési eljárása

MILITARY OPERATIONS PLANNING FROM PERSPECTIVE OF LOGISTICS

The operations planning procedure of the United State of America

<https://doi.org/10.30583/2021-3-4-019>

Absztrakt

A cikk egy katonai logisztikai szakember (logisztikus) szemüvegén keresztül kíván betekintést adni a katonai művelettervezés folyamatába. A katonai műveletek tervezése nem egyszerű feladat, bizonyítja ezt a tervezési folyamatok leírásával, lépéseinek bemutatásával foglalkozó nemzetközi katonai kiadványok tömege. Ezt a szakirodalmat gyarapítandó a cikk szerzője arra vállalkozik, hogy az Amerikai Egyesült Államok művelettervezési lépéseire magyar nyelven tekintsen ki, és tegye mindezt egy logisztikai szakember szemszögéből.

Kulcsszavak: katonai művelettervezés, Amerikai Egyesült Államok, összhaderőnemi tervezés, haderőnemi tervezés, tervezési folyamat, lépések

Abstract

The article would like to give an insight to the military operations planning through eyeglasses of a logistics subject matter expert (a logi). The military operations planning is not an easy task, the huge amount of

---

¹ Pályi József alezredes, Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Műveleti Logisztikai Tanszék, gyakorlati oktató.
ORCID: 0000-0002-2813-249X

the publications to describe the steps and procedures of the military operations planning can be the right evidence. Increasing of the number of these publications, the author of this article bells the cat to look to the operations planning procedures of the United States of America in Hungarian, doing this from a logisticians' point of view.

Keywords: military operations planning, United States of America, joint planning, service planning, planning process, steps

Bevezetés

A II. világháború után kialakult kétpólusú világrendszer, a hidegháború, valamint a Varsói Szerződés szervezeti tagságából fakadó kényszerítő körülmények miatt Magyarország letért a nyugati hadikultúráról, amely a szovjet felfogás érvényesítését eredményezte. A politikai változások, a Varsói Szerződés felbomlása, az új Magyar Honvédség megalakulása, hazánk NATO és Európai Unió tagsága, a NATO vezetésű műveletek, készenléti erők, valamint hazai és nemzetközi katonai gyakorlatokon való részvételünk, a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program eredményei, az MH logisztikai támogató rendszerének esetleges jövőbeni átalakítása, valamint a létrejött új hadműveleti szintű szervezetek megalakulása szükségszerűen magával hozta a katonai művelettervezés kultúrájának átalakítását.

A cikksorozat megírásának célja más nemzetek nyílt forrásból elérhető, művelettervezéssel foglalkozó kiadványainak áttekintése, különös figyelemmel a tervezési folyamatban zajló logisztikai feladatok elemzésére, a legjobb megoldások kiválasztása, a nemzeti művelettervezés hatékonyságnöveléséhez ajánlás megfogalmazása a logisztikai közösség számára.

A cikksorozatban betekintést szeretnék nyújtani az amerikai, angol és a NATO² művelettervezési eljárásba, követve a NATO DOTMLPFI³-elvet, azonban csak a doktrínális háttérre összpontosítva elemzem a művelettervezés lépéseit, valamint a hozzájuk kapcsolódó logisztikai feladatokat.

---

² North Atlantic Treaty Organisation

³ Doctrine, Organization, Training, Material, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability

A cikksorozat első részében az Amerikai Egyesült Államok összhaderőnemi szintű és a haderőnemi (szárazföld) művelettervezési eljárást elemzem és értékelem. A cikksorozat következő részében az Egyesült Királyság művelettervezési eljárására tekintünk ki. A harmadik cikkben a NATO művelettervezési eljárásának elemzésére vállalkozom, amelyet a jelenlegi hazai művelettervezési eljárások elemzése fog követni.

A sorozatot egy cikk zárja le, összefoglalva az előző cikkek következtetéseit. Teszem mindezt egy „logisztikus katona” szemüvegén keresztül, sajátos látásmódomat követve. Ezért kérem, vitatkozzanak a megállapításaimmal, tegyünk közös lépéseket a logisztikai művelettervezés egységesítése érdekében.

A katonai műveletek tervezése

Általánosan megfogalmazva és egyszerűsítve, a katonai műveletek tervezésének célja katonai erő alkalmazásával hatások kiváltása, amelyek az adott műveleti vonalon az eseményeket a megkívánt végállapot felé terelik. Ezt a tevékenységet egy rendkívül bonyolult többszereplős rendszerben kell végezni, amely jelentős mennyiségű adat gyűjtését, kezelését, feldolgozását és a tervezési folyamatot végzők számára „fogasztható” módon való csoportosítását, bemutatását teszik szükségessé.

A katonai műveletek logisztikai támogatásának tervezése a művelettervezéssel párhuzamosan, az eljárásba integráltan valósul meg. A logisztikai támogatás tervezésének célja a művelet sikeres végrehajtásához a logisztika eszközeivel való eredményes támogatás nyújtása. A logisztikai támogatás tervezésekor a parancsnok számára elérhetővé kell tenni a rendelkezésre álló logisztikai erőforrásokra, szolgáltatásokra vonatkozó, valamint a támogatás nyújtását befolyásoló körülményeket leíró adatokat. A parancsnok számára a döntés meghozásához szükséges adatokat átláthatóan kell bemutatni, ezzel csökkentve a művelettervezés időszükségletét és így növelve annak hatékonyságát. Megvalósításának egyik lehetősége lehet a logisztikai tervezők számára összeállított logisztikai tervezési útmutató.

Egy ilyen útmutató elkészítéséhez szükségesnek látom más nemzetek művelettervezési eljárásainak áttekintését, az alkalmazott eljárások elemzését, a legjobb gyakorlatok kiemelését és a nemzeti művelettervezéshez való felhasználásra javaslat megfogalmazását.

Az összhaderőnemi művelettervezési eljárás

Az Amerikai Egyesült Államok hadseregének összhaderőnemi tervezési eljárását a *JP 5-0 Joint Planning*⁴ kiadvány tartalmazza. A kiadvány a doktrínák hierarchiájában a második szinten áll, és a *JP 1 Doctrine for the Armed Forces of the United States*⁵ tartalmára épül. A logisztikai szakterület vonatkozásában a JP 5-0 kiadvánnyal egy szinten álló *JP 4-0 Joint Logistics*⁶ kiadványt alkalmazzák. A JP 5-0 megfogalmazása szerint az összhaderőnemi tervezés egy megfontolt eljárás az erők stratégiai iránymutatás szerinti alkalmazási mód meghatározására. Az eljárás lépései alatt meghatározzák, hogyan (ways) alkalmazzák a katonai képességeket (means) a megfelelő időben és helyen, a kitűzött célok (ends) elérése érdekében, valamint az elfogadható kockázatokat. A hét lépésből álló összhaderőnemi tervezési eljárás folyamatában beazonosítják és megfogalmazzák a problémát, elemzik a küldetést, kidolgozzák, elemzik és összehasonlíttják a cselekvési változatokat, majd kiválasztják a legjobb megoldást és végül kidolgozzák a művelettervet vagy műveleti parancsot. Az eljárás során alkalmazott lépések a tervezés indítása, küldetés elemzése, cselekvési változatok kidolgozása, elemzése és hadijáték, cselekvési változatok összehasonlítása, elfogadása (döntés) és a műveletterv vagy műveleti parancs kidolgozása. [1, I-1]

A művelettervezési folyamat a négy alaprendeltetése mellett (stratégiai iránymutatás feldolgozása, a műveleti elgondolás kialakítása, a műveletterv kidolgozása, a tervezési folyamat állapotvizsgálata) tartalmazza a tervezési eljárás lépéseit és a műveleti architektúra kidolgozásának eljárásrendjét. [1, III-5]

Az összhaderőnemi logisztikai tervezés valamennyi tervezési fázisban a parancsnok műveleti célkitűzéseinek megvalósításához rendszerbe illeszti, összehangolja, és fontossági sorrendbe helyezi az összhaderőnemi logisztikai képességeket. A logisztika alaprendeltetéseként értelmezik a telepítés és elosztás, ellátás, üzembantartás, logisztikai szolgáltatások, összhaderőnemi egészségügyi szolgáltatások, művelettámogató szerződés és műszaki tevékenységeket. [2, xv]

Stratégiai iránymutatás: A tervezési folyamat a stratégiai iránymutatás vagy a stratégiai tervezési útmutató beérkezésével kezdődik

⁴ Joint Publication 5-0 Joint Planning

⁵ Joint Publication 1 Doctrine for the Armed Forces of the United States

⁶ Joint Publication 4-0 Joint Logistics

meg, majd a folyamat a parancsnoki küldetés megfogalmazását követően folytatódik. Ez az összhaderőnemi művelettervezés első két lépéséhez (tervezés indítása és küldetéselemzés) kapcsolódik. A törzs ekkor a küldetéselemzésre összpontosít, valamint információt gyűjt a helyzet és a küldetés megértéséhez, feltételezéseket azonosít be, tervezi az erőket, a küldetést és az elérendő végállapotot. A logisztikai tervező beazonosítja a logisztikai feltételezéseket, a stratégiai iránymutatás alapján meghatározza a küldetéselemzéshez szükséges logisztikai adatokat, továbbá részletes adatokat szolgáltat a repülőterek, kikötők, közutak, vasutak és a hidak képességeiről, valamint a hadszíntéri elhelyezkedés és elosztási tervekben rögzített kritikus létesítményekről. [2, IV-4]

Műveleti elgondolás kialakítása: A művelettervezés lépései közül magában foglalja a cselekvési változatok kidolgozását, elemzését és hadijátékát, összehasonlítását és kiválasztását. A törzs - együttműködve a műveletben érintett szervezetekkel - kidolgozza, elemzi és összehasonlítja az érvényes cselekvési változatokat, és a törzselemek elkészítik a szakterületi elemzéseket; a folyamat eredménye az elfogadott cselekvési változat. Lényeges elemei a helyzet egységes értelmezése, a szervezetek közötti együttműködés követelményei, az esetleges többnemzeti alkalmazásra (koalíciós műveletek) vonatkozó dokumentum- és képességekvetelmények. [2, IV-4]

A **logisztikai tervező** - együttműködve a hadműveleti tervezőkkel - meghatározza az erők telepítésének, kivonásának, elosztásának, a művelettámogató beszállítók, valamint az erők fenntartásának követelményeit (*szükségletek*), mint a cselekvési változatok szükséges elemeit. Azonosítja a művelet sikeres végrehajtásához nélkülözhetetlen logisztikai eszközöket és szolgáltatásokat, figyelemmel kíséri az erők tervezési folyamatát, az erők alkalmazásának és telepítésének időrendjét, az érvényben lévő szerződéseket, a feladatrend, a művelettámogató beszállítók korlátait, valamint az RSOI⁷ követelményeit. A szempontok alapján meghatározott követelmények (szükséglet) szerint alakítják ki a hadszínterre való belépéstől a műveletek végrehajtásán át az erők kivonásáig terjedő időszakra vonatkozó támogatási elgondolást. Az elgondolás lefedi a logisztika alaprendeltetéseként azonosított valamennyi területét, a telepítés és elosztás, ellátás, üzemben tartás, logisztikai szolgáltatások, összhaderőnemi egészségügyi szolgáltatások, művelettámogató szerződés és műszaki tevékenységeket. [2, IV-8]

---

⁷ Reception, Staging, Onward Movement and Integration – Fogadás, Állomásoztatás, Előrevonás és Integráció

Az összhaderőnemi műveletek fázisokra bontása segíti a teljes művelet megjelenítését a követelmények megállapítása érdekében az erők, erőforrások, idő, hely és küldetés oka, mint tényezők figyelembevételével. A műveleti fázisokat a parancsnok határozza meg a műveleti architektúra kialakításakor. A fázisok megváltoztatása gyakran együtt jár a prioritások és az erők elhelyezkedésének változásával, amely logisztikai kihívásként jelenik meg a tervezés alatt. [2, IV-8]

A műveleti környezet kialakításakor figyelmet fordítanak a vezetés-irányítási és információtovábbítási rendszerrel, a kritikus létesítményekhez való hozzáféréssel, hadszíntér disztribúciós terv és a logisztikai elemek harcászati szintű elhelyezésének megfelelőségével kapcsolatos kérdések megválaszolására. [2, IV-8]

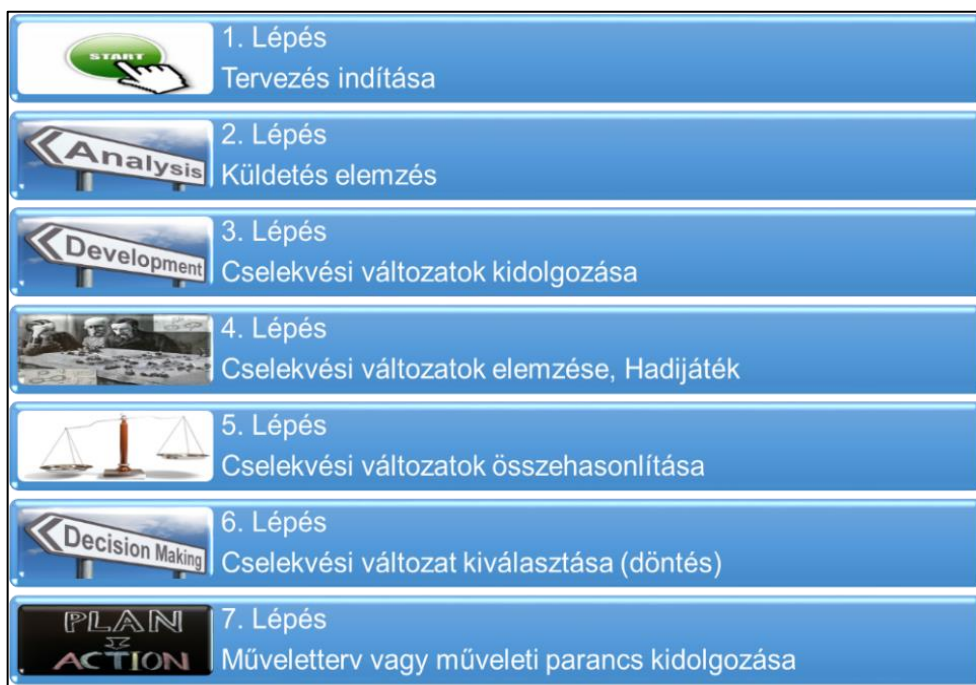
Műveletterv kidolgozása: A törzs elkészíti a részletes művelettervet vagy műveleti parancsot, annak összes mellékletével együtt. A tervezésben érintett szervezetek több tervezéssel kapcsolatos feladatot végeznek el (az erők, a támogatás, a telepítés, a kivonás, az egységek váltása), azonosítják a képességhiányokat, megvalósíthatósági elemzést végeznek, dokumentumokat pontosítanak, felülvizsgálják terveket, és támogató terveket dolgoznak ki. A logisztikai támogatási terv tartalmazza a képességek szállításának módját, felelősét, azonosítja a kritikus logisztikai feladatokat, külön mellékletben tér ki a művelettámogató beszállítók nyújtotta logisztikai szolgáltatásokra, amelyek kritikus műveleti vagy logisztikai képességhiányokat pótolhatnak. [2, IV-9]

Tervezés állapotvizsgálata: A parancsnok és a törzs folyamatosan figyelemmel kíséri a helyzetet, keresve a változásokat, amely szükség-szerűvé teszi a terv pontosítását, helyzethez igazítását, lezárását vagy végrehajtását. [2, IV-9]

Összhaderőnemi művelettervezés

Az 1. számú ábra szerinti lépéseket tartalmazó összhaderőnemi tervezési eljárás végigvezeti a parancsnokot a katonai erő stratégiai célok és stratégiák keretein belüli alkalmazásának tervezésén. A lépések alatt a logisztikai szakterület biztosítja a kulcsfontosságú adatokat, elemzéseket és értékeléseket. A logisztikai adatok a küldetéselemzés, a cselekvési változatok kidolgozása, az elemzés és kiválasztás, valamint a tervkidolgozás eredményeiből keletkeznek. [2, IV-10]

Az összhaderőnemi tervezési folyamatot a stratégiai iránymutatás indítja el, tartalma biztosítja a küldetéselemzés alapját, lehetővé teszi a probléma, a műveleti környezet, a célkitűzések és a felelőségek egységes értelmezését, illetve hozzájárul a műveleti architektúra kialakítása érdekében a stratégiai, hadműveleti környezet megértéséhez és a probléma azonosításához. A benne szereplő információk alapján a törzs összeállítja a hadműveleti környezet összhaderőnemi felderítő előkészítésére vonatkozó dokumentumot, valamint megkezdődik a törzs elemzéseinek összeállítása. [1, III-6]

1. számú ábra. Az összhaderőnemi művelettervezés lépései (saját szerkesztés)

Az összhaderőnemi művelettervezési eljárás központi szereplője a parancsnok. A végrehajtás első lépésében a stratégiai iránymutatás alapján meghatározzák a rendelkezésre álló időt, áttekintik a stratégia és a rendelkezésre álló saját elemzések tartalmát, a felderítő értékeléseket. A parancsnok ezek alapján megosztja a törzzsel az előzetes tervezési útmutatót, a megfogalmazott problémát és a művelet előzetes megközelítését. [1, III-12]

Az összhaderőnemi művelettervezés második lépésében a küldetéselemzést hajtják végre a meghatározott feladatok tanulmányozásával, illetve azonosítják a küldetés végrehajtásához szükséges további feladatokat. A küldetéselemzéskor a Ki, Mit, Mikor, Hol és Miért kérdésekre választ adva fogalmazódik meg maga a küldetés. Elemzik a küldetés végrehajtásához szükséges erőket, beleértve a szükséges megerősítő erőket is, valamint az erőforrásokat. Kidolgozzák a cselekvési változatok értékelésének szempontjait, a kockázatértékelést, illetve meghatározzák a parancsnok kritikus információigényét.

A küldetéselemzés lényeges eleme a törzs adott szakterületre vonatkozó helyzetértékelése. A helyzetértékelésben a művelet sikeres végrehajtását támogató vagy arra hatással lévő tényezőknek az elemzését hajtják végre, így informálva a parancsnokot, a törzset és az alárendelt parancsnokokat a művelet sikeres végrehajtásának, valamint a cselekvési változatok kidolgozásának és kiválasztásának szakterületre vonatkozó támogatási lehetőségeiről.

A helyzetértékelés a logisztikai tervezők szempontjából is kiemelt fontosságú, itt jelennek meg a logisztikai aspektusok. A logisztikai szakterületre vonatkozó összegyűjtött információk segítik a parancsnokot és a törzs többi tagját a helyzetismeret kialakításában és a küldetéselemzésben. A folyamatosan pontosított és véglegesített logisztikai helyzetértékelés lesz az alapja később a cselekvési változatok logisztikai elemzésének, illetve a cselekvési változatok logisztikai támogathatóságának megítélésének. Tartalmaznia kell a műveletvégrehajtást befolyásoló kritikus hiányokat vagy akadályozó tényezőket. A helyzetértékelés pontosítását a katonai műveletek részét képező helyzetértékelés folyamata biztosítja.

A logisztikai szakterületi helyzetértékelés a hadszíntér logisztikai helyzetképre épül, amely tartalmazza:

- a kritikus logisztikai tényezőket, feltételezéseket, a parancsnok kritikus információigényébe tartozó információigényeket;
- a rendelkezésre álló vagy remélt befogadó nemzeti támogatás helyzetét;
- az érvényben lévő alkalmazható szerződéseket;
- a légi és tengeri kirakóhelyeket;

- az egyéb disztribúciós logisztikai létesítményeket és kapacitásokat;
- az elérhető hadfelszerelések (saját anyagok, előre pozícionált, hadszíntéri tartalékok) nyilvántartását;
- a rendelkezésre álló harctámogató és harckiszolgáló képességeket, az ismert vagy lehetséges képességhiányokat;
- a katonai képességeket pótló vagy azokat kiegészítő művelet-támogató beszállítói követelményeket.

A hadszíntérre vonatkozó logisztikai helyzetképből a logisztikai helyzetértékelésben azonosíthatók a logisztikai támogatásra hatást gyakorló, ismert vagy várható tényezők. [1, III-28]

A törzs helyzetértékelésének általános formátumát a hivatkozott doktrína mutatja be. Első részében a helyzetértékelés szerepének bemutatását találjuk, kitérve annak pontosítására, amelyet új tények azonosítása, a feltételezések tényekkel való helyettesítése, a feltételezések érvénytelenségének bizonyítása vagy a terv lényegi változása esetén el kell végezni. A helyzetértékelés összekötőkapocs a tervezés és a végrehajtás között, valamint támogatja a folyamatos állapotvizsgálatot. A szakterület saját szempontjai alapján elemzi a műveleti környezetet, a küldetést és a helyzetet, megvizsgálja a hozzá tartozó tényezőket és feltételezéseket, elemzi a cselekvési változatokat, majd a folyamatosan végzett helyzetértékelést a küldetés kezdetével lezárja.

Főbb tartalmi elemei: a küldetés, a helyzet- és cselekvési változatok, továbbá az erők telepítésére és fenntartására vonatkozó logisztikai támogatási elgondolás, a szemben álló fél szándékának és képességének elemzése, a saját cselekvési változatok összehasonlítása, végül az esetleges ajánlások megfogalmazása. [1, C-2 – C-7]

A küldetéselemzést a parancsnok számára a törzs egészének jelenlétében nyújtott küldetéselemző jelentés zárja le, amely a parancsnok jóváhagyásával véglegesíti a küldetést és a parancsnok szándékát, valamint meghatározza a cselekvési változatok tervezési útmutatóját, illetve a cselekvési változatok értékelésének szempontjait.

A logisztikai szakterületnek a cselekvési változatokra vonatkozó értékelési szempontjait az egyedi körülményeket figyelembe véve, a szakterületi helyzetértékelés alapján a parancsnok értékelési szempontjaihoz alkalmazkodva állapítják meg. Az azonosított szempontok a művelettel kapcsolatos rejtett, lényegi tényezőket fedik fel. [1, III-12]

A küldetéselemzés eredményeként elkészül a logisztikai helyzetértékelés, amely tartalmát tekintve a hadszíntér logisztikai elemzésére és a hadszíntér logisztikai áttekintésére épül. A logisztikai helyzetértékelés azonosítja a feltételezett cselekvési változatok logisztikai támogatásának megvalósíthatóságára hatást gyakorló tényezőket.

A tervezés harmadik lépésében a törzs megkezdje a küldetés végrehajtásának lehetséges módjait tartalmazó cselekvési változatok kidolgozását, amely alapja a már említett szakterületi helyzetértékelés. A logisztikai szakterület vonatkozásában fontos terület az erők fenntartására, valamint a telepítésére vonatkozó elgondolás és időrendjük. A cselekvési változatokhoz a törzs az erők telepítésére és

fenntartására vonatkozó elgondolás elemeit is tartalmazó vázlatokat készít.

Az erők fenntartásra vonatkozó elgondolása több mint adatok gyűjteménye, valamennyi ellátási anyagosztályra és szolgáltatásra vonatkozóan tartalmazza a követelményeket, továbbá az elosztás, szállítás, valamint a művelettámogató beszállítók alkalmazásának tervezését. A telepítés elgondolása tartalmazza az erők beérkezésének ütemét, és kitér az erők telepítés alatti támadásra való reagálási tervére is.

A részletes telepítési elgondolás csak a terv szinkronizálása közben alakul ki, azonban az elgondolás megjeleníti az erők felépülésének és fenntartásának követelményeit. A cselekvési változatoknak logisztikai szempontból megvalósíthatónak kell lenniük. [1, III-32]

A logisztikai tervezőnek tehát valamennyi cselekvési változathoz el kell készítenie a logisztikai támogatás elgondolását, azonosítani kell az ellátás alapkövetelményeit.

Az erők várható alkalmazási helyei alapján meghatározott elosztás, szállítás és az ellátási anyagokra vonatkozó követelmények teszik lehetővé az elosztás és szállítás megtervezését a haderő megfelelő helyen és időben megvalósuló logisztikai támogatásához. A cselekvési változatoknak tartalmazniuk kell a katonai művelet típusát, az elvégzendő tevékenységet, ki vezeti a tevékenységet, ki, mikor, hol és hogyan, milyen eszközökkel és képességekkel hajtja végre, valamint az adott cselekvési változat támogathatóságát. [2, IV-11]

A tervezési folyamat negyedik lépésében valósul meg a cselekvési változatok elemzése. Az erők fenntartásának és telepítésének elgondolása, valamint a törzs szakterületre vonatkozó helyzetértékelése alapján értékeli a cselekvési változatokat. A cselekvési változat logisztikai szempontú értékelésének, illetve a hadijáték levezetésének az alapja a folyamatosan pontosított logisztikai helyzetértékelés. [1, III-44]

A logisztikai tervezők a hadijátékok vagy szimulációk alapján végzik a cselekvési változatok logisztikai megvalósíthatósági elemzését. [2, IV-12]

A tervezés ötödik lépése a cselekvési változatok összehasonlítása. A parancsnok döntésének alapja az egyes változatok főbb tényezőinek (véghelyzet, mód, eszköz és kockázat) mérlegelése. Az összehasonlítás megállapítja az egyes változatok közötti különbségeket, a változatok előnyeit és hátrányait, valamint a kockázatokat. A törzs a hadijátékok eredményének figyelembevételével, valamint a küldetés elemzésekor meghatározott értékelési szempontok alapján megállapítja, hogy melyik változat teljesít jobban. [1, III-55]

A tervezési folyamat hatodik lépésében a törzs jelent a parancsnoknak a cselekvési változatok összehasonlításának eredményéről, illetve a javasolt cselekvési változatról. A parancsnok vagy elfogadja a javasolt változatot, vagy módosításokkal fogadja el, vagy egy másik cselekvési változatot választ ki. A törzs a parancsnok döntése alapján pontosítja a kiválasztott cselekvési változatot, valamint a kiválasztott cselekvési változat alapján pontosítja a parancsnoki helyzetértékelés tartalmát, a parancsnoki iránymutatást és szándékot. [1, III-58]

A tervezés végén annak hetedik lépésében megkezdődik a műveletterv vagy műveleti parancs kidolgozása. A törzs az elfogadott cselekvési változat és elgondolás alapján részletes tervet dolgoz ki. A terv kidolgozásakor az elgondolásra támaszkodva az erők tervezésével párhuzamosan valósul meg a logisztikai támogatás tervezése, amely magában foglalja a logisztika központi feladatait, az erők telepítését és elosztását, ellátását, a technikai eszközök fenntartását, logisztikai szolgáltatásokat, művelettámogató beszállítókat, egészségügyi ellátást, valamint a műszaki támogatást. [1, III-62]

A logisztikai támogatásra vonatkozó elgondolást a logisztikai szakterület kezdeti helyzetértékelésére alapozva dolgozzák ki. Ez tartalmazza az erők telepítési és ellátási prioritásait, a kulcsfontosságú logisztikai képességeket, valamint a logisztikai támogató képesség hatékonyságának mérőszámait. [1, III-68]

A logisztikai támogathatóságra vonatkozó elemzést a támogató szervezetek végzik el, megállapítva a szükséges logisztikai támogatásokat és összevetve a tervezési útmutatóban szereplő erőforrásokkal. Az elemzés biztosítja a logisztikai támogatás fázisainak illeszkedését a műveleti elgondoláshoz, a logisztikai vezetés-irányítás megvalósítását, a támogatási tervek integrálását a támogató szervezetek és haderőnemi parancsnokságok, valamint egyéb szervezetek rendszerébe. Az elemzéshez valamennyi támogató szervezet a logisztikai követelmények meghatározásához szükséges legrészletesebb adatokkal járul hozzá. Az elemzés eredményét a támogató szervezetek felhasználják a támogatási feladatok és felelősségek, képességek koordinálásához, valamint az erőforrásaik elosztásához.

Az elemzés eredményeként a parancsnok meggyőződik a művelet sikeres végrehajtásához szükséges logisztikai támogatás meglétéről. A beazonosított és fennálló képességhiányokat a következő vezetési szint felé továbbított igény alapján biztosítják. [1, III-68]

A szállítás feladatok megvalósíthatósági elemzéséhez szimulálják a tervezett mozgásokat, figyelembe veszik az erők készenléti fokát. Az elemzés eredményei alapján - amennyiben szükséges - módosítják a művelet végrehajtására vonatkozó elgondolást a végpontok közötti szállítási feladatok megvalósíthatóságához. Az elemzéshez a tervezők figyelembe veszik a környezetet, a nemzetközi jog előírásait, a vámel-

járásokat, az átrepülésekkel és diplomáciai engedélyezéssel kapcsolatban kötött megállapodásokat, valamint a rendeltetési helyek tengeri és légi kikötőinek képességeit. [1, III-68]

A telepítés és kivonás feladatainak tervezését az aktuális tervre vonatkozóan folyamatosan végzik, a kivonás részletes tervezése a művelet alatt kezdődik meg a telepítés időrendjével egyezően. A hosszabb időtartamú műveleteknél a személyi állomány váltását is tervezik, azonban a váltások nem okozhatják a műveletek megszakítását. A tervezés során figyelembe veszik a műveleti környezetet, a fogadás – állomásoztatás – előrevonás - integrálás követelményeit, a forduló-időket, a helyszíni váltások követelményeit, esetleges jogkörátruházást és a kimenő csoportosítások kivonásának időszükségletét. [1, III-68]

A telepítési terv kidolgozásához fontos szempont a műveleti környezet jellege. A megengedő, bizonytalan vagy ellenséges környezet jelentős hatással van a telepítési tervre, felmerülhet a hadszíntérre való erőszakos belépés lehetősége. Normál esetben a telepítendő erők parancsnokságai biztosítják a műveletre vonatkozó részletes adatokat, valamint a hadszíntéri támogatás, fázisokra bontva a stratégiai és hadműveleti szállítások, a befogadó nemzeti támogatás lehetőségei és követelményei, valamint a művelettámogató beszállítók műveleti környezetre vonatkozó szempontjait. [1, III-69]

A küldetés követelményeihez illeszkedő, az erők telepítésére vonatkozó elgondolás kidolgozása, valamint a kivonás követelményeinek meghatározása a parancsnok felelőssége. Az erők alkalmazáshoz és telepítésre való felkészítése, előkészítése az egyes parancsnokságok felelőssége. A részletes és pontos tervezés eredményeként a műveleti elgondolással összhangban, csak a művelet végrehajtásához elengedhetetlenül szükséges erőket és hadfelszereléseket telepítik. Az erők majdani kivonására vonatkozó előzetes elgondolás lehetőséget ad a parancsnok számára az elhúzó műveletek alatt az erők váltásához való felhasználásra. A kivonás részletes tervezéséhez szükséges tényezők ebben a fázisban még nem állnak rendelkezésre, azonban az elgondolásnak ki kell térnie az egységek, személyek, hadfelszerelések kivonásának sorrendjére, valamint a szolgáltatási szerződések lezárására. Az elgondolás alapján dolgozzák ki a kivonási tervet. [1, III-70]

Hadszíntér logisztikai elemzése: A hadszíntérre vonatkozó logisztikai helyzetkép kidolgozásának eszköze a hadszíntér logisztikai elemzés, amely a műveleti környezet aktuális helyzetének szabályozott

megismerésén, vizsgálatán és értékelésén alapul. Az elemzés meghatározza azokat a hadműveleti környezet infrastruktúrájára, logisztikai eszközökre és erőforrásokra, valamint a környezetre vonatkozó tényezőket, amelyek a hadszíntéren hozzájárulnak vagy károsan befolyásolják a logisztikai támogató műveletek végrehajtását. A hadszíntér logisztikai elemzés olyan tervezési eszköz, amely magában foglalja a hadműveleti környezet és a probléma megértését, meghatározza a művelet végállapotát, megjeleníti a műveleti megközelítést. [2, xv]

Tartalma: Egy részletes országelemzés, amely magában foglalja a kiemelten fontos infrastruktúra-elemeket, helyszínenként vagy létesítményenként (fő műveleti bázis, előretolt műveleti bázis, biztonsági helyek) felsorolva az erők telepítéséhez alkalmazható létesítményeket, befogadó nemzeti megállapodásokat, az elérhető művelettámogató beszállítói lehetőségeket, érvényben lévő szerződéseket, valamint a hadszíntéri logisztikai támogatás feladatrendjét. Az adatok hozzájárulnak a kockázatazonosítás, -megoldás és -csökkentés lehetőségének elemzéséhez. [2, IV-15]

Hadszíntér logisztikai helyzetkép: A tervezési eljárás részeleme a hadszíntér logisztikai áttekintése. Kidolgozásakor a logisztikai tervező, együttműködve a felderítő és hadműveleti törzselemekkel, azonosítja a várható eseményeket. A kockázatkezelésen belüli alkalmazásukkal azonosítják a döntési pontokat vagy azonnal reagálhatnak a romló helyzetre a műveletek eredményes végrehajtása érdekében. [2, xvi]

Tartalma: A tervezési eljárás egyik szakasza, amely a hadszíntéri elemzésre épülve azonosítja, ismerteti és keretbe helyezi a hadszíntéri küldetést. A logisztikai támogatás lehetőségeiről szóló adatokkal támogatja a döntéshozatalt, kulcseleme a képességhiányok és -kockázatok azonosításának. A doktrína melléklete szerint a főbb tartalmi elemei a helyzetleírás, befogadó nemzeti és logisztikai támogatási megállapodások, repülőterek és kikötők felsorolása, elosztóközpontok, hadszíntéri tartalékok helyei, összhaderőnemi logisztikai alapfeladatok adatai, logisztikai képességhiányok. [2, IV-16]

Logisztikai helyzetértékelés: A harckiszolgáló támogató erőknek a műveletvégrehajtásra hatással bíró tényezőinek elemzése. Magában foglalja a követelmények és képességek összehasonlítását, következtetéseket és javaslatokat a cselekvési változat logisztikai támogatásának megvalósíthatóságával kapcsolatban, valamint a logisztikai alapfeladatainak hatását a cselekvési változatokra. [2, xvi]

Jelentősége: A parancsnoki helyzetértékelés, logisztikai elgondolás és műveletterv kidolgozásának támogató okmánya. [2, IV-16]

Logisztikai támogatási elgondolás: A pontosított logisztikai helyzetértékelés a logisztikai elgondolás alapja, ez alapján dolgozzák ki a műveletterv logisztikai mellékletét. Tartalmazza az alárendelt parancsnokok hadszíntéri logisztikai feladatait, a hadszíntéri ellátó elemeket és állapotukat, a szükséges megerősítéseket, anyagosztályonként az ellátás sorrendjét, a maximális és minimális készletszinteket, a légi és tengeri szállítás prioritásait, az RSOI végrehajtására vonatkozó iránymutatásokat, szárazföldi közlekedés irányítását, a tevékenységeket fázisonként, a szükséges logisztikai eszközöket és a művelettámogató beszállítókat.

A szárazföldi haderő művelettervezési eljárásai

Az Amerikai Egyesült Államok szárazföldi haderő tervezési eljárását az ADP 5-0⁸ kiadvány tartalmazza. A kiadvány az előző fejezetben bemutatott JP 5-0 doktrínára épül.

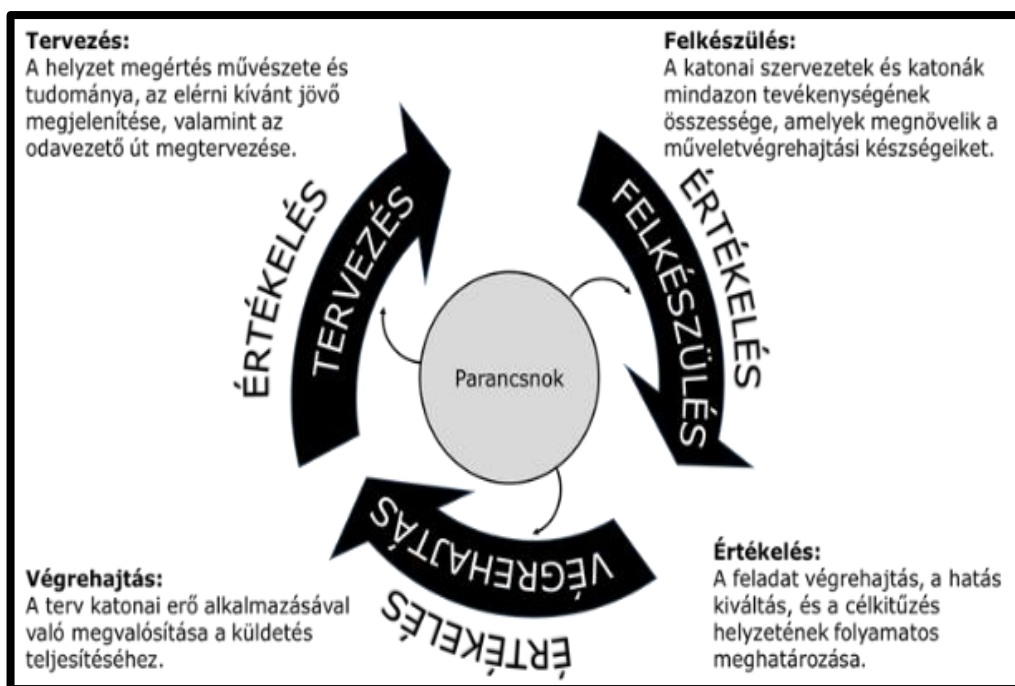
A nyugati hadikultúra jellemzően az angolszász úton haladva a katonai műveletek természetét a politikai célok teljesítése érdekében, dinamikus és bizonytalan műveleti környezetben végzett emberi erőfeszítésként határozza meg. A szárazföldi erők az összhaderőnemi erők részeként szárazföldi műveleteket végeznek a műveleti környezet formálása, a konfliktus megelőzése, a megszerzett előnyök megszilárdítása, illetve nemzetek közötti háborúk megnyerése érdekében. A fegyveres harc időszakában a vezetés és irányítás valamennyi műveletben alapvető fontosságú, ennek megvalósítására az Amerikai Egyesült Államok szárazföldi hadereje a katonai műveletek vezetés-irányítására a műveletiparancsnok-megközelítést alkalmazza. Ez a megközelítés biztosítja az alárendelt döntéshozatali jogát, és lehetővé teszi a decentralizált, helyzethez alkalmazkodó műveletvégrehajtást.

A szárazföldi haderő felfogása szerinti műveleti eljárást a 2. számú ábra mutatja be. Az eljárás magában foglalja a művelettervezést, a műveletre való felkészülést, a műveletvégrehajtást, valamint a szakaszok folyamatos értékelését.

---

⁸ Army Doctrine Publication 5-0

A megközelítésük középpontjában a törzs támogatását bíró parancsnok áll, aki műveleti eljárás szerint vezeti az elvekre alapozott, részletes katonai művelettervezést, amely a műveleti környezet megértéséhez a műveleti végállapot megközelítésének megjelenítésére, leírására, a döntéshozatalra, valamint a katonai művelet irányítására, vezetésére és elemzésére terjed ki. Alapelvei: a műveleti eljárás vezetése, a helyzetismeret kialakítása és fenntartása, valamint kritikus és kreatív gondolkodásmód alkalmazása. Ebben a felfogásban a művelettervezés a helyzetmegértés művészete és tudománya, az elérni kívánt jövőbeni állapot megjelenítése, valamint az odavezető út megtervezése.

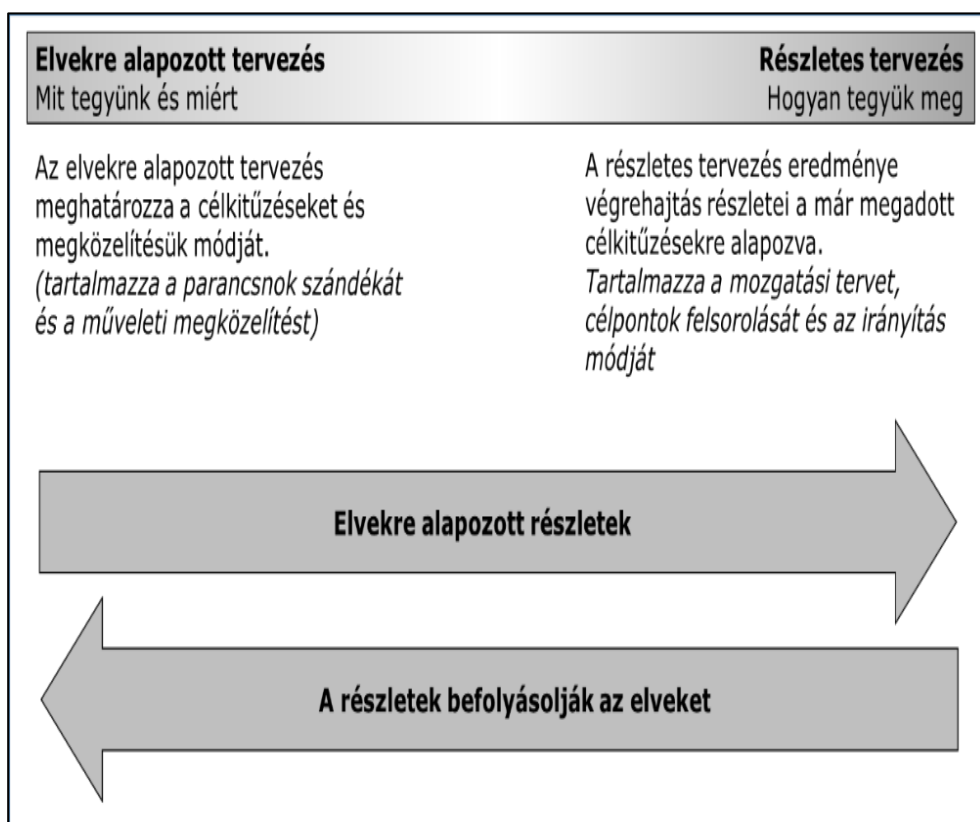
2. számú ábra. A katonai műveletek részei (saját fordítás) [3, vi]

A katonai művelettervezés kétarcú, egyrészt hadműveleti művészet, másrészt analitikára való alapozottsága okán a hadműveleti tudomány része is. Az elvekre alapozottság magába foglalja a műveleti környezet megértését, a probléma meghatározását, a kívánt végállapot meghatározását, illetve a végállapothoz vezető műveleti megközelítés kidolgozását. Ez a művelettervezés művészete, és a parancsnok vezeti. A részletes művelettervezés a műveleti megközelítés lefordítása egy minden részletre kiterjedő és gyakorlatban végrehajtható tervre. Ez a művelettervezés tudományos oldala és az alkalmazásra vonatkozó

adatokat tartalmazza. A részletes tervezés alatt alakulnak ki az időzí-
tés, a koordináció és az erők mozgatására, fenntartására, adminisztrá-
ciójára és irányítására vonatkozó technikai részletek. A katonai műve-
letek szempontjainak nagyrésze, mint a mozgás sebessége, az üzem-
anyag felhasználása, a fegyverek hatásossága számolhatók. Ezek a
művelettervezés tudományos oldalához tartoznak. Az erők kombiná-
lása, a taktika megválasztása, az egyes tevékenységek összehango-
lása a művelettervezés művészetéhez tartoznak.

Az elvekre alapozott és részletes művelettervezésre az Egyesült Ál-
lamok szárazföldi erői a 3. számú ábra szerinti integrált tervezést al-
kalmazzák.

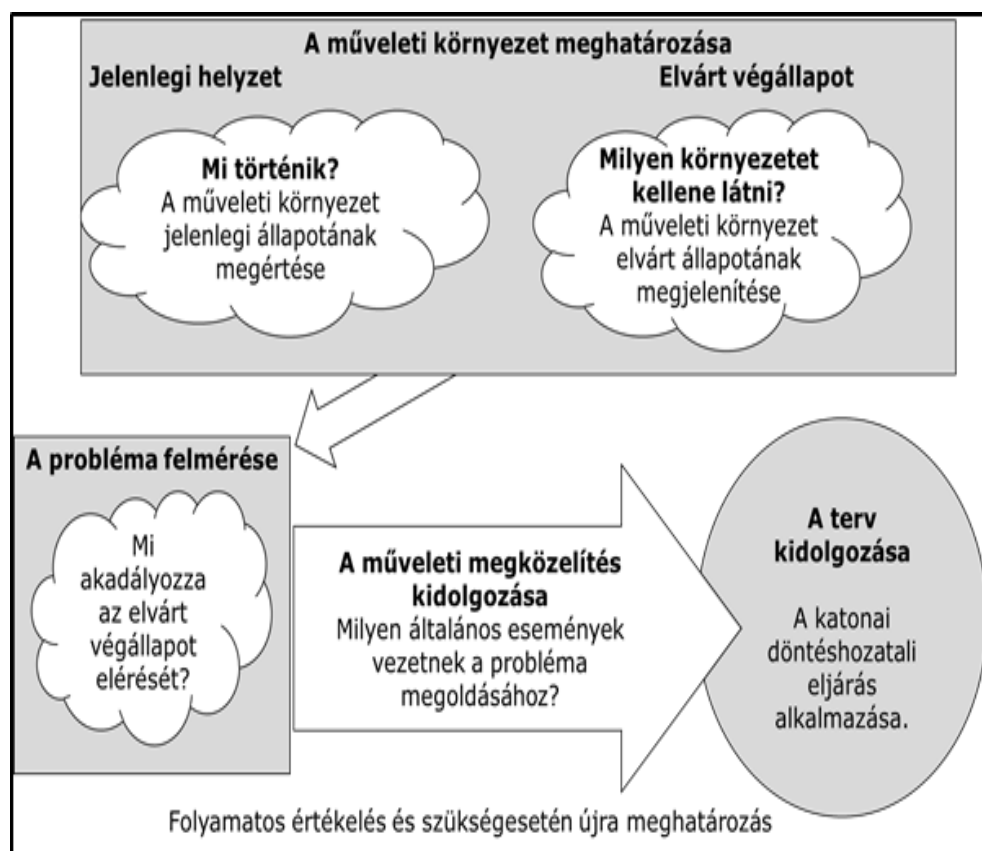

3. számú ábra. Integrált tervezés (saját fordítás) [3, 2-16]

A tervezés sikeres végrehajtásához mind az elvekre alapozott, mind a részletes gondolkodásmód szükséges. A szárazföldi haderő vezetői többfajta, a problémára fókuszáló, a rendelkezésre álló időt és törzset figyelembe vevő tervezési módszertant alkalmaznak, ezek a Száraz-

földi Tervezési Módszertan, Katonai Döntéshozatali Eljárás, Csapatvezetési Eljárás, Gyorsított Döntéshozatali és Szinkronizáló Eljárás, valamint a Szárazföldi Problémamegoldás.

Szárazföldi Tervezési Módszertan: A módszertan a kritikus és kreatív gondolkodásra épít a helyzet megértése, megjelenítése, a probléma megfogalmazása és a megoldás megközelítése terén. A módszertan különösen hasznos segítség az elvekre alapozott tervezés során, azonban a részletes tervezéssel integráltan kell alkalmazni, amelyet a katonai döntéshozatali eljárás testesít meg a végrehajtható tervek és parancsok kidolgozására. A szárazföldi haderő 4. ábra szerinti módszertana lehetőséget nyújt a műveleti környezet és a probléma felmérésére, a műveleti megközelítés kialakítására, illetve ezek szükség szerinti pontosítására az alábbi ábra szerint. A műveleti parancsnok akkor alkalmazza, amikor a probléma azonosítása bonyolult, a műveleti végállapot tisztázatlan vagy a cselekvési változat nem magától érthető.

4. számú ábra. Szárazföldi tervezési eljárás (saját fordítás) [2, 2-17]

5. számú ábra. Katonai döntéshozatali eljárás (saját szerkesztés)

Katonai Döntéshozatali Eljárás: A ismétlődő tervezési eljárás a helyzet és a küldetés megértését, a cselekvési változatok kidolgozását és műveletterv vagy parancs kidolgozását szolgálja. A módszer egy szabályozott, az 5. számú ábrán szereplő 7 lépésből álló elemző eljárás, amely magába foglalja a parancsnok, a törzs és az alárendelt parancsnokságok munkáját a műveletterv vagy műveleti parancs kidolgozása alatt.

Csapatvezetési Eljárás: A eljárás 6. számú ábrán bemutatott lépései a kis alegységek vezetői számára lehetővé teszik a rendelkezésükre álló tervezési idő maximális kihasználását, valamint egy hatékony terv kidolgozását, ezzel egyidejűleg felkészíti az alegységet a művelet végrehajtására.

6. számú ábra. Csapatvezetési eljárás (saját szerkesztés)

7. számú ábra. Gyors döntéshozatal és szinkronizálás eljárásrendje (saját szerkesztés)

Gyors Döntéshozatal és Szinkronizáló Eljárás: A 7. ábra szerinti lépésekből álló eljárást általában a művelet végrehajtásának időszakában használják, amikor a rendelkezésre álló idő korlátozott. Alkalmazásával elkerülhető az időigényes kritérium és eltérő cselekvési változatok kidolgozása. A parancsnok tapasztalata és megérzései segítik a helyzet gyors megértésében és a cselekvési változatok kialakításában. Az eljárás a meglévő parancsra és a parancsnok prioritásaira alapoz.

Szárazföldi Problémamegoldás: A katonai vezetők számára alapszükséglet a problémák gyors felismerése és hatékony megoldásának képessége, ennek lépéseit a 8. számú ábra tartalmazza. A korábban bemutatott eljárások a műveletek tervezésére vonatkoztak, ez az eljárás a széles skálán előforduló problémák azonosítására és megoldására vonatkozik.

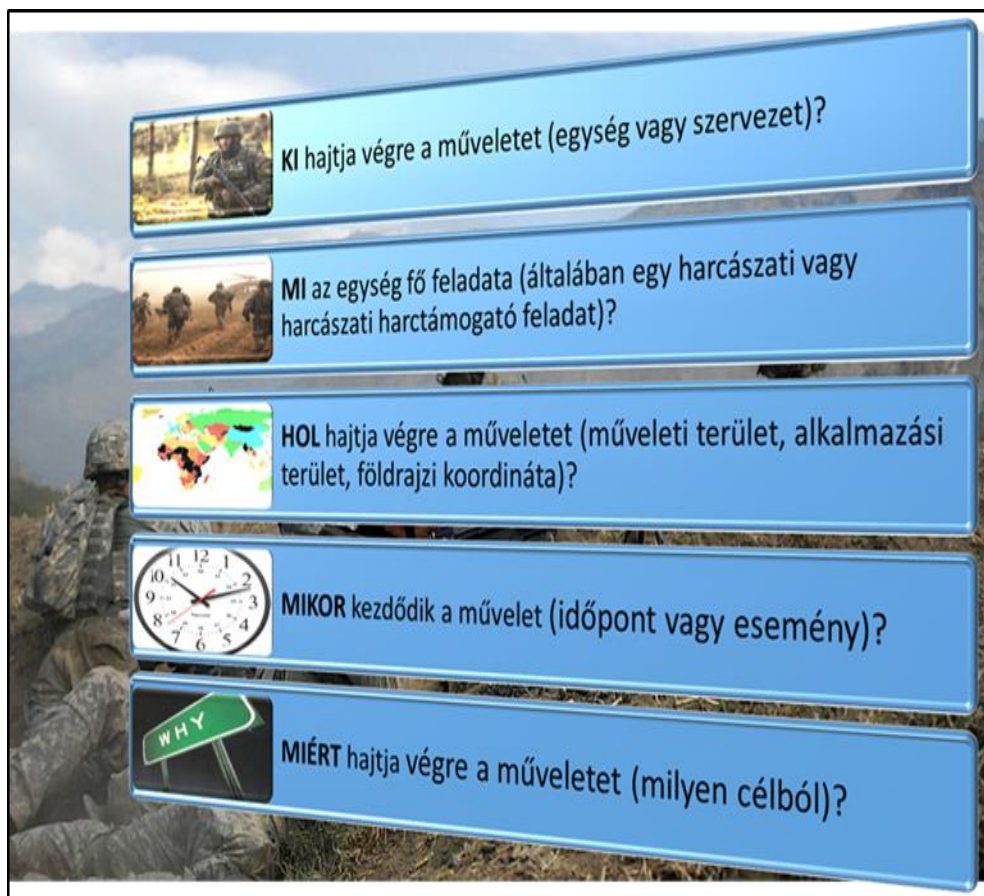

8. számú ábra. A szárazföldi problémamegoldás (saját szerkesztés)

A terv kulcselemei:

Küldetés: A művelet és a célja közösen határozzák meg a feladatot, egyértelművé teszik, hogy milyen okból, milyen cselekményeket kell végrehajtani. A parancsnok az előjáró parancsnok szándékából a

meghatározott és kikövetkeztetett feladatokra vonatkozó következtetéseket von le. A katonai feladatok végrehajtásához a 9. ábra szerinti öt alapkérdésre adott válaszok határozzák meg a küldetést, illetve annak körülményeit, amelyek hatással vannak a logisztikai támogatás tervezésére és végrehajtására. [3, 2-19]

9. számú ábra. A küldetés elemei (saját szerkesztés)

A parancsnok szándéka: Az elérni kívánt végállapotra fókuszálva pontosan leírja a művelet sikeres végrehajtásának alapját. Tartalmazza a művelet okát, a főbb feladatokat és a véghelyzetet leíró állapotokat. A szándékban megfogalmazott ok nem írhatja felül a küldetésben foglalt okot, de azt részletezheti. [3, 2-20]

Műveleti elgondolás: A művelet végrehajtásának módjára (támadás, védelem, stabilizáció) fókuszálva meghatározza az alárendelt elemek együttműködésének módját a küldetés teljesítése alatt, valamint a cselekmények sorrendjét a végállapot eléréséhez. [3, 2-20]

Levont következtetések

Befejezésként az eddig leírtak alapján az összhaderőnemi művelettervezés egy, a szakterületek törzselemei által támogatott parancsnokot középpontba állító, az esetlegesen többnemzeti alkalmazást is figyelembe vevő tervezés négy alapfunkcióját (stratégiai iránymutatás feldolgozása, a műveleti elgondolás kialakítása, a műveletterv kidolgozása, a tervezési folyamat állapotvizsgálata) hét lépésben (tervezés indítása, küldetéselemzés, cselekvési változatok kidolgozása, cselekvési változatok elemzése és hadijáték, cselekvési változatok összehasonlítása, kiválasztása – döntés, valamint a műveletterv vagy parancs kidolgozása) megvalósító, a logisztikai támogatás tervezését magába integráló, aspektusok elemzésére épülő döntéshozatali folyamatként határozható meg.

A hivatkozott doktrínák elemzésekor arra a következtetésre jutottam, hogy a művelettervezés logisztikai feladatainak kulcseleme a logisztikai helyzetértékelés, amely a hadszíntér logisztikai elemzésére és az ez alapján elkészített hadszíntér logisztikai helyzetképre épül. Az egységes értelmezés érdekében a doktrínák további részleteket tartalmaznak.

A folyamat során a logisztikai aspektusok és a hozzájuk tartozó adatok gyűjtésére, elemzésére, értékelésére irányuló folyamat a hadszíntér logisztikai elemzésére és áttekintésére alapuló logisztikai helyzetértékelés kialakítására irányul, mely megalapozza a hadszíntérre vonatkozó logisztikai támogatás elgondolásának kidolgozásán keresztül a művelet logisztikai támogatását leíró műveletterv logisztikai melléklet tartalmát. Ennek célja a parancsnok műveleti célkitűzéseinek megvalósításához rendszerbe illeszteni, összehangolni és fontossági sorrendbe helyezni az összhaderőnemi logisztikai képességeket a haderő támogatása érdekében a telepítés és elosztás, ellátás, üzemeltetés, logisztikai szolgáltatások, összhaderőnemi egészségügyi szolgáltatások, művelettámogató szerződés és műszaki tevékenységek területén.

A hadszíntér logisztikai elemzése kiterjed a logisztika alaprendeltetése szerinti bontásban a hadszíntéren rendelkezésre álló logisztikai infrastruktúrára, elérhető logisztikai szolgáltatásokra vonatkozó részletes adatokra (hely, képesség), az igénybevételüket lehetővé tevő megállapodásokra, felhasználásuk feladatrendjére, ezt kiegészítve a hadszíntéren található saját művelettámogatáshoz igénybe vehető saját

készletekkel, rendelkezésre álló szerződésekkel felvázolja a hadszíntér logisztikai helyzetképet [2, A-1]

A küldetéselemzés alatt megfogalmazott parancsnoki szándék és küldetés tartalmazza a haderő méretére (Ki?), alkalmazott harcelfjárásra (Mit?), a végrehajtás helyszíneire (Hol?), és időrendjére (Mikor?), valamint a feladatvégrehajtás okára (Miért?) vonatkozó adatokat, amelyek megadják a küldetés kereteit és körülményeit, ezen keresztül a küldetés logisztikai támogatásra vonatkozó követelményeit. A szükséges és rendelkezésre álló képességek eltérése alapján meghatározzák a megerősítésre vonatkozó igények, illetve a hiányzó képességek pótlásának egyéb módjait, pld. művelettámogató beszállítók alkalmazását.

A hadszíntér logisztikai elemzése és a hadszíntér logisztikai helyzetkép alapján a logisztikai helyzetértékelésben [1, C-3] a Milyen műveletet, Hol és Ki, Mikor és Hogyan hajtja végre kérdésekre adott válaszok és az ezekhez kapcsolódó adatok felhasználásával beazonosítják a logisztikai támogatást befolyásoló tényezőket, az azokat jellemző kockázatokat, a kockázatkezelés módját, valamint az egyes cselekvési változatokra egységesen értelmezhető logisztikai értékelési szempontokat, amelyek alapján cselekvési változatonként kidolgozzák a művelet logisztikai támogatására vonatkozó elgondolásokat, majd ezekre támaszkodva kialakítják a műveletterv vagy műveleti parancs logisztikai mellékletét. A folyamat kulcseleme a hadszíntér logisztikai helyzet-elemzése, amelyre egységes formátumot a hivatkozott doktrínák nem adnak meg, azonban a hadszíntér logisztikai áttekintéséhez és a logisztikai helyzetértékeléshez a két doktrína meghatározza azokat a formátumokat, amelyekre alapozva kialakítható a logisztikai helyzetelemzés formátuma, a hazai művelettervezés logisztikai folyamatainak végzését támogatva.

Az összehasonlíthatóság kedvéért a 10. számú ábra tartalmazza az Amerikai Egyesült Államokban alkalmazott művelettervezési eljárások, valamint a szárazföldi haderőnél a problémák megoldási eljárás lépéseit. A táblázat első két oszlopa mutatja be az összhaderőnemi és haderőnemi (szárazföld) szinten végzett művelettervezési eljárásokat. Alaposan elemezve a lépéseket, megfigyelhetjük, hogy a két eltérő szinten végzett művelettervezés lépései milyen kísérteties hasonlóságot mutatnak.

Művelettervezési eljárások				Probléma megoldási eljárás
Összhaderőnemi művelettervezési eljárás (hadművelleti szint)	Katonai Döntéshozatali Eljárás (haderőnemi szinten)	Csapatvezetési eljárások (harcászati szinten)	Gyors döntéshozatali és szinkronizálási eljárás (műveletben)	Szárazföldi haderő probléma megoldás
Tervezés indítás	Küldetés vétele	Küldetés vétele	A kialakult helyzet és parancs összehasonlítása	Információ gyűjtés
Küldetés elemzés	Küldetés elemzés	Figyelmeztető parancs kiadása	A döntés típusának meghatározása	Probléma azonosítása
Cselekvési változatok kidolgozása	Cselekvési változatok kidolgozása	Előzetes terv kidolgozása	Cselekvési változat kidolgozása	Jellemzők kidolgozása
Cselekvési változatok elemzése, Hadijáték	Cselekvési változatok elemzése	Mozgások megkezdése	A cselekvési változat pontosítása és értékelése	Lehetséges megoldások kialakítása
Cselekvési változatok összehasonlítása	Cselekvési változatok összehasonlítása	Felderítés végrehajtása	Az alkalmazási parancs kiadása	Lehetséges megoldások elemzése
Cselekvési változat kiválasztása (döntés)	Cselekvési változat kiválasztása	A terv véglegesítése		Lehetséges megoldások összehasonlítása
Műveletterv, műveletparancs kidolgozása	Parancs kidolgozás, kiosztás	Parancskiadás		Döntéshozatal és alkalmazás
		Felülvizsgálat és pontosítás		

10. számú ábra. USA művelettervezési eljárások (saját szerkesztés)

Figyelembe véve, hogy a szárazföldi haderőnél a csapatvezetési eljárásokat csak a kis alegységek részére alkalmazzák, adódik a feltételezés, hogy a dandár-, ezred-, valamint zászlóaljszinten is a katonai döntéshozatal lépéseit használják. Ezzel megteremtik a szinergiát⁹ az

⁹ Rendszerelméleti elv, illetve helyzet, amely szerint az együttműködő részek eredményessége nagyobb a különálló részek eredményeinek összegénél. Része a felek közötti folyamatos információ csere és visszacsatolás. Egyszerűen megfogalmazva: a közös célért való közös cselekvés és együttes működés.

együttműködő vezetési szintek azonos művelettervezési feladatainak végrehajtása között, azonosak a lépések, az adatszükséglet, az egyes lépések kimeneti eredményei, egységesíthető tervezési dokumentumok, amelyek a tervezés szintjének megfelelően egyre szűkebb földrajzi környezetet érintenek. Véleményem szerint a szintek között is egységesített művelettervezési lépések, az egységesített adatgyűjtési és kezelési folyamatok, valamint az ezen alapuló információcsere már magában javíthatja a művelettervezés hatékonyságát, csökkenti időszükségletét, amely a parancsnokok számára lehetőséget adhat a kezdeményezés megragadására azzal az ellenféllel szemben, aki nem ilyen egységesített művelettervezési eljárást alkalmaz. A hadműveleti művészethez kapcsolódó feladatokat nem lehet automatizálni, azonban a tudományos (analitikai) terület feladataiban nagy segítséget jelenthet a jelenkor informatikai technológiájának alkalmazása, az adatok tárolása, feldolgozása és csoportosítása, kezelése, megjelenítése, valamint azoknak a művelettervekben való végleges alkalmazásához történő felhasználási támogatása területén.

Összegzés

Az Egyesült Államok doktrínái meghatározzák az egyes szinteken alkalmazott művelettervezési eljárásokat. Az összhaderőnemi szintű művelettervezés lépései az első lépés (tervezésindítás – küldetés vétele) elnevezését kivéve teljesen megegyeznek a haderőnemi szinten is alkalmazott Katonai Döntéshozatali Eljárással (MDMP), ezzel megteremtve az egyes szintek művelettervezési folyamatainak szinergiáját. Az összhaderőnemi logisztikai doktrína egy fejezetében tartalmazza a katonai művelettervezés logisztikai feladatait. Kiemelkedő fontosságú a hadszíntérre vagy hadműveleti területre vonatkozó logisztikai helyzetelemzésre épülő doktrínában meghatározott pontokat tartalmazó, folyamatosan pontosított logisztikai helyzetértékelés. A helyzetértékelés alapján készülnek el az egyes cselekvési változatok logisztikai támogatási elgondolásai, majd a kiválasztást követően tovább fejlesztve dolgozzák ki a műveletterv logisztikai mellékleteit. Logisztikai alaprendeltetésként az erők telepítését és az elosztási rendszert, ellátást, üzemben tartást, logisztikai szolgáltatásokat, művelettámogató beszállítók alkalmazását, műszaki és egészségügyi támogatást értelmek, az alaprendeltetés feladataira fókuszálva végzik, ehhez figyelembe veszik a repülőterek, kikötők, közúti, vasúti és átkelőhelyek (hidak) képességeire vonatkozó adatokat, kiépésztve az erők hadszíntéren való alkalmazási tervében, valamint az

elosztási tervben szereplő létesítmények adataival. A művelettervezéshez a műveleti feladatot tervezőkkel együttműködve a logisztikai tervezők meghatározzák a szükségleteket, figyelembe véve az erők telepítésének, kivonásának, elosztásának és fenntartásának követelményeit, a szükséges logisztikai eszközöket, az erők alkalmazásának és telepítésének időrendjét, az érvényben lévő szerződéseket, megállapodásokat és alkalmazásuk eljárásrendjét, a művelettámogató beszállítók korlátait, valamint az RSOM-követelményeit.

A felsorolt szempontok, tényezők és adatok figyelembevételével alakul ki a logisztikai helyzetértékelés, amely alapján készül a művelettámogatásra vonatkozó elgondolás.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Joint Publication 5-0, Joint Planning, 01. Charmain of the Joint Chief of Staff Publication, December
- [2] Joint Doctrine Publication 4-00, Logistics for Joint Operation (Fourth Edition) Ministry of Defence, Development, Concept and Doctrine Centre
- [3] Army Doctrine Publication 5-0, The Operation Process Department of Army Washington, D.C., 31 July 2019